

เอกสารข่าวไอพีเอส 7

ประเทศไทย : เมื่อชาวเขาถูกมองเป็นสินค้า

โดย มาร์วัน มากัน-มาร์คาร์

THAILAND: Hill Tribes Important as a Commodity, Not as People

By Marwaan Macan-Markar

เชียงราย,(ไอพีเอส)—

อาโยยอมเสี่ยงกับการถูกจับเมื่อเดินทางออกจากหมู่บ้านที่ตั้งอยู่บนไหล่เขาใกล้ชายแดนทางภาคเหนือของประเทศไทย เพื่อเดินทางมายังกรุงเทพฯ

เขามีความผิอะไรหรือ? เปล่าเลย,เพียงเป็นชาวเขาจากเผ่าอีกห้าคนหนึ่งเท่านั้น

ชาวอีกห้าคนอื่นๆก็ต้องผจญความลำบากแบบเดียวกัน

แม้ส่วนใหญ่จะถือกำเนิดในประเทศไทยเช่นเดียวกับอาโยก็ตาม

“ เราอยู่ด้วยความกลัวตำรวจ จึงต้องระมัดระวังในการไปไหนมาไหน”

อาโย,ผู้มีแต่ชื่อแต่ไร่นามสกุลเช่นเดียวกับชาวอีกห้าทั่วไป,กล่าว

อีกห้าเป็นหนึ่งใน 4 เผ่าใหญ่ของชาวเขาราว 20 เผ่าที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย 3

เผ่าใหญ่ที่เหลือคือลาสุ,ลีซุ และกะเหรี่ยง เมื่อนับรวมกันทั้งหมดจะมีจำนวนราว 1 ล้านคน

อาโย,วัย 20,ตระหนักดีถึงความยากลำบากที่เผ่าพันธุ์ของเขาต้องเผชิญ—

ความยากลำบากที่เนื่องมาแต่นโยบายเกี่ยวกับชาวเขาของรัฐบาลในกรุงเทพฯ

ทว่าชาวเขาที่เชียงราย,การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้จัดตั้งโฉมหน้าให้เป็นอีกแบบหนึ่ง กล่าวคือใช้เป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาเยือนดินแดนแห่งนี้

ที่สนามบินหรือตามร้านค้าที่เบียดเสียดกันอยู่บนถนนสายเล็กๆของเชียงราย,เหล่านักท่องเที่ยวจะได้เห็นโปสเตอร์หรือโปสการ์ดที่มีภาพชาวเขาที่แสดงออกถึงวัฒนธรรมและเครื่องแต่งกายหลากหลายสี อย่างเช่นชาวอีกห้าจะยีนสวมเครื่องประดับศีรษะที่ตกแต่งด้วยเครื่องเงิน ขณะที่ชาวลาสุจะสวมเสื้อแจ็คเก็ตสีดำสลับแดง

เมื่อปีที่แล้ว,เชียงรายและเชียงใหม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวมาได้ถึง 1.9 ล้านคน จากจำนวนชาวต่างประเทศราว 10 ล้านคนที่เดินทางมาเยือนประเทศไทย ในปี 2000,การท่องเที่ยวรายงานว่ามีนักท่องเที่ยวมาพักผ่อนในภาคเหนือราว 1.7 ล้านคน

“ สำหรับการท่องเที่ยวในภาคเหนือ, ชาวเขามีส่วนสำคัญเป็นอันดับสองรองจากการเดินป่าและสำรวจธรรมชาติ” สมิตเศรษฐ์ จันทุเสน แห่งการท่องเที่ยวกล่าว

ความจริงทั้งสองประการนี้ไม่ได้รับการยอมรับจากอาจารย์ไชยันต์ วัฒนภูติ,นักมนุษยวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เนื่องจากข้อเท็จจริงดังกล่าวได้เปิดเผยให้เห็นถึงทัศนคติแบบหน้าไหว้หลังหลอกที่รัฐบาลมีต่อชาวเขา
า

ภาพพจน์ของประเทศไทยเสียหายเพราะนโยบายของรัฐบาลที่มีต่อชาวเขา
นโยบายที่ถูกแปลความว่าคนเหล่านี้ได้รับการยอมรับเหมือนเป็นสินค้าที่ลดคุณค่าของความเป็นมนุษย์
ย่ลง

ผลสืบเนื่องของนโยบายที่มีต่อชาวเขาเป็น “คนแปลกหน้า”
ก็คือการปฏิเสธสิทธิที่รับรองว่าพวกเขาเป็นคนไทย, อาจารย์ไชยยันต์กล่าว
“ พวกเขาไร้สถานภาพทางกฎหมายและอาจถูกจับกุมด้วยเหตุผลอันไม่ปร
รวมทั้งการเดินทางออกจากพื้นที่ควบคุมในภาคเหนือ”

เขาเสริมว่าขณะเดียวกันชาวเขาถูกนำมาเสนอเป็นจุดขายเพื่อล่อนักท่องเที่ยว
“ ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา, ชาวเขาถูกโปรโมทโดยการท่องเที่ยวและสำนักงานท่องเที่ยวเอกชน
ว่าเป็นกลุ่มชนที่มีสีสันและแปลกต่างของประเทศไทย” อาจารย์ไชยยันต์กล่าว

การรณรงค์เพื่อสิทธิชาวเขาของบรรดานักเคลื่อนไหวก็ประสบปัญหาพอกัน
โดยเฉพาะในเรื่องการแยกแยะสังกัด “ ถือเป็นการ चुดริคอย่างหนึ่ง,
ทั้งนี้เนื่องจากรัฐบาลสนใจเพียงจะเอาประโยชน์จากคนเหล่านี้เท่านั้น” สมบัติ
บุญกามาณรงค์, ผู้อำนวยการกลุ่มกระเจงา, ซึ่งเป็นองค์กรเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับเด็กชาวเขา, กล่าว

“ พวกเขาควรมีสิทธิในที่อยู่อาศัย, สามารถเดินทางอย่างเสรี รวมทั้งการหางานทำ
โดยเฉพาะรุ่นที่ถือกำเนิดในประเทศไทย” เขากล่าว และว่า

“ เช่นที่เป็นอยู่ตอนนี้, พวกเขาไม่ค่อยมีอิสระและไร้ความมั่นคงในชีวิตเนื่องจากไร้การปกป้องดูแล”
บ่อยครั้งที่ชาวเขาถูกจับและจำขังไว้ในที่คุมขังของตำรวจเป็นเวลากว่า 20 วัน

ในช่วงนั้นพวกเขาแทบไร้ซึ่งช่วยเหลือทางกฎหมาย
ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทยมองชนกลุ่มน้อยเหล่านี้อย่างไร

ตามความเห็นของสุนัย
ผาสุก, นักเคลื่อนไหวด้านสิทธิ, คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญฉบับปี 1997, ที่หลายคนให้ฉายาว่า
“ เป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน” นั้นก็ไม่ใส่ใจในสิทธิของชาวเขา

“ ชาวเขาเสนอขอมิสิทธิ
และเรียกร้องสถานภาพพลเมืองในช่วงที่มีการทำประชามติรัฐธรรมนูญฉบับนี้
แต่ข้อเสนอของพวกเขา ก็ได้ถูกนำไปพิจารณา”
สุนัยกล่าวในฐานะนักวิเคราะห์การเมืองแห่งฟอร์แมเซีย, ซึ่งเป็นองค์กรด้านสิทธิมนุษยชนในกรุงเทพฯ
พ

“ การปฏิบัติของรัฐบาลในอดีตก็สะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติที่มีต่อชนกลุ่มน้อยและชาวเขาว่า
คนเหล่านี้เป็นตัวสร้างปัญหาให้กับรัฐบาล”

สมัครสมาชิกชาติน้อยและชาวเขาแห่งประเทศไทย(AITT)กล่าวระบุในคำร้องเรียนที่มีไปถึงรัฐบาลที่มีขึ้นในเดือนนี้

ตัวอย่างเช่น,ในช่วงสงครามเย็น,ชาวเขาได้รับการต้อนรับจากรัฐบาลในระหว่างที่มีการสู้รบกับพรรคคอมมิวนิสต์ ทว่าต่อมาเมื่อต้นทศวรรษ

1990,ชาวเขากลายเป็นกลุ่มชนที่ไร้ประโยชน์อีกครั้ง

มีการอ้างเหตุผลว่าวัฒนธรรมและประเพณีของชาวเขาฟ้องว่าพวกเขาไม่ใช่คนไทย

ซึ่งเป็นเหตุผลที่หยิบยกขึ้นมาโดยเจ้าหน้าที่รักษาป่าที่กล่าวหาว่าชาวเขาทำลายสิ่งแวดล้อม

และเมื่อต้องตัดสินใจว่าชาวเขาคนใดสามารถเดินทางเข้าออกประเทศไทยได้หรือไม่,รัฐบาลปัจจุบันก็ใช้เกณฑ์ตัดสินไม่ต่างไปจากรัฐบาลก่อนๆ

“ ถ้าเข้ามาโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายเราก็ขอให้พวกเขากลับบ้านไปเสีย”

เจ้าหน้าที่จากกระทรวงมหาดไทยกล่าว

“ แต่ถ้าเข้ามาโดยถูกต้องตามกฎหมาย,ก็ต้องทำตามกระบวนการที่วางไว้”

การโยกย้ายข้ามชายแดนจากภาคเหนือของไทย,ลาว,กัมพูชาไปยังภาคใต้ของจีนถือเป็นเรื่องธรรมดาสำหรับชาวเขาที่ร้อนรุ่มและเคลื่อนย้ายไปทั่วภูมิภาคก่อนที่การกำหนดพรมแดนทางการเมื่องจะเกิดขึ้นเสียอีก

ในจำนวนชาวเขาราว 1 ล้านคนในภาคเหนือของไทย,มีราว 3 แสนคนเท่านั้นที่มีเอกสารทางกฎหมายซึ่งอนุญาตให้พวกเขาอาศัยอยู่ในประเทศไทยได้

ส่วนที่เหลือตกอยู่ในภาวะถูกกักบริเวณแม้จะถือกำเนิดในประเทศไทยก็ตาม

อาโยก็มีส่วนช่วยเหลือคนต่อชุมชนที่มีจำนวน 76

ครัวเรือนของเขาเพื่อเพิ่มจำนวนผู้อาศัยในประเทศโดยถูกต้องกฎหมายให้มากขึ้น

“ ผมเคยอ่านกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิของเรา

และช่วยครอบครัวกรอกข้อความในกระดาษ,แต่นั้นไม่ใช่เรื่องง่ายเลย”

เขากล่าวว่าเขาตัดสินใจที่จะช่วยเหลือชาวอักษด้วยกัน

“ ถ้าผมไม่ทำก็ไม่มีใครทำ,ผมอยากต่อสู้เพื่อหมู่บ้านของตัวเองเพื่อพวกเราจะได้เป็นคนไทยเสียที”
